

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 22236/2024
27.02.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Татјане Миљуш и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Матић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, Привредни суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж рр 52/24 од 22.08.2024. године, у седници одржаној 27.02.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж рр 52/24 од 22.08.2024. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж рр 52/24 од 22.08.2024. године и пресуда Основног суда у Лазаревцу Прр1 66/22 од 01.11.2023. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу Прр1 66/22 од 01.11.2023. године, ставом првим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, исплати износ од 811.319,04 динара са законском затезном каматом од 12.09.2022. године, као дана подношења тужбе, до исплате. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 114.447,00 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке о трошковима поступка, док је одбијен захтев за исплату већег износа.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж рр 52/24 од 22.08.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, предлагајући да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужилац је поднео одговор на ревизију, захтевајући накнаду за трошкове њеног састава.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11... 18/20 и 10/23 - други закон), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе о објективној одговорности Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року запосленима у предузећима са већинским уделом друштвеног, односно државног капитала.

Из тог разлога, на основу члана 404. став 2. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен у Земљорадничкој задрузи „Колубара“, Лазаревац, над којом је решењем Трговинског суда у Београду Ст 1408/02 од 07.11.2002. године отворен поступак стечаја који још увек није окончан. Решењем Трговинског суда у Београду Ст 1408/02 од 29.03.2004. године, тужиоцу је утврђено потраживање према стечајном дужнику ЗЗ „Колубара“, Лазаревац по основу гарантоване зараде са доприносима за 23 месеца и 6 дана по обрачуну на дан исплате, а оспорено је његово потраживање у пријављеном износу од 31.703,46 динара. Правноснажним решењем Привредног суда у Панчеву Р4 Ст 1303/21 од 12.05.2021. године усвојен је тужиочев приговор, утврђено да му је повређено право на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду Ст 60/10 и наложено стечајним органима у том поступку да у року од 4 месеца од дана пријема тог решења предузму неопходне мере и радње у циљу утврђења имовине стечајног дужника и уновчења неспорне имовине стечајног дужника. Стечајним повериоцима нису вршене исплате на име намирења њихових утврђених потраживања, нити је тужиоцу исплаћен било који део утврђеног потраживања. Стечајни дужник ЗЗ „Колубара“ Лазаревац је у моменту отварања стечајног поступка пословао са државним, односно друштвеним капиталом. Према налазу судског вештака економско-финансијске струке од 20.12.2022. године, тужиочево потраживање признато у стечајном поступку у висини минималне зараде за 23 месеца и 6 дана по подацима о минималној цени рада и минималној заради износи укупно 811.319,04 динара.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су о праву тужиоца на накнаду материјалне штете, проузроковане повредом права на суђење у разумном року и одговорности тужене за тако насталу штету одлучили применом

члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року и чланова 172., 277. и 324. Закона о облигационим односима, закључивши да је тужилац претрпео имовинску штету за коју је објективно одговорна тужена Република Србија и обавезали је да тужиоцу накнади штету у износу утврђеном из налаза судског вештака економско-финансијске струке са законском затезном каматом од дана подношења тужбе па до исплате. Оценили су да је ЗЗ „Колубара“ Лазаревац, у моменту отварања стечајног поступка имала већински друштвени капитал, да у поступку стечаја није било ни делимичног намирења поверилаца, а да је тужилац доказао постојање узрочно последичне везе између штетне радње и настале штете, при том имајући у виду да је искључиви допринос за насталу штету због повреде права на суђење у разумном року на страни тужене, због чега је усвојен тужбени захтев.

По оцени Врховног суда правилно су нижестепени судови закључили да тужена одговара за штету када тужилац, бивши запослени код стечајног дужника – привредног друштва са већинским друштвеним или државним капиталом, без своје кривице није наплатио своје новчано потраживање из радног односа, а правноснажним решењем је утврђено да му је у том поступку повређено право на суђење у разумном року. Утврђеном повредом права на суђење у разумном року тужилац је стекао право да захтева од тужене накнаду материјалне штете у висини ненаплаћеног потраживања признатог у стечајном поступку у висини главног дуга.

Међутим, основани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права при одређивању висине штете, у делу одлуке о висини потраживања, због чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Трговинског суда у Београду Ст 1408/02 од 07.11.2002. године отворен је поступак стечаја који још увек није окончан. Решењем Трговинског суда у Београду Ст 1408/02 од 29.03.2004. године, тужиоцу је утврђено потраживање према стечајном дужнику ЗЗ „Колубара“ Лазаревац, по основу гарантоване зараде са доприносима за 23 месеца и 6 дана и то по обрачуна на дан исплате, а оспорено је његово потраживање у пријављеном износу од 31.703,46 динара. Из налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке од 20.12.2022. године, утврђено је да тужиочево потраживање признато у стечајном поступку у висини минималне зараде за 23 месеца и 6 дана по подацима о минималној цени рада и минималној заради износи укупно 811.319,04 динара.

У конкретном случају, за сада се не може прихватити изложено правно становиште нижестепених судова, будући да је висину потраживања у стечајном поступку морао утврдити стечајни суд, односно стечајни управник, како се то основано указује у наводима ревизије тужене. Наиме, донетим решењем Трговинског суда у Београду Ст 1408/02 од 29.03.2004. године, тужиоцу је признато потраживање према стечајном дужнику чија је висина утврђена на одредив начин и то у висини гарантоване зараде са доприносима (за 23 месеца и 6 дана) по обрачуна на дан исплате, дакле без садржаја у погледу налога да се обрачун врши према прописима важећим у време исплате предметног новчаног потраживања. С тим у вези, одређењем да се предметно потраживање заснива на исплати гарантоване нето зараде са доприносима, нижестепени судови нису имали у виду да је у периоду примене Законом о радним односима („Службени гласник РС“, бр. 55/96), у одредбама чланова 65, 66. и 67. тог

закона, прописано право на исплату гарантоване нето зараде у висини коју утврђује Влада Републике Србије. Изменама и допунама Законом о радним односима („Службени гласник РС“, бр. 28/2001) који је ступио на снагу јуна 2001. године, новелираном одредбом члана 65. прописано је право на минималну зараду у износу од 35% од просечне зараде у привреди Републике, према последње објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, а Законом о раду („Службени гласник РС“ бр. 70/01 и 73/01) који је на снази од 21.12.2001. године, минималну зараду утврђују споразумно Влада Републике Србије и репрезентативни синдикат и репрезентативно удружење послодаваца, организовани за територију Републике Србије, у складу са законом.

Зато ће првостепени суд у поновном поступку затражити од Привредног суда у Београду, односно од стечајног управника да изврши обрачун признатог потраживања у стечајном поступку, са изјашњењем на који период се односи утврђено потраживање по основу гарантоване зараде са доприносима за 23 месеца и 6 дана и о томе сачинити извештај. Када утврди све чињенице које су битне за доношење одлуке у овој правној ствари, првостепени суд ће имајући у виду изнете примедбе из овог решења, поново одлучити о основаности тужбеног захтева тужиоца и за своју одлуку дати правилне материјалноправне разлоге.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер зависи од исхода спора, у смислу одредбе члана 163. став 4. Закона о парничном поступку.

Имајући у виду напред изнето, Врховни суд применом члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Врховни суд је одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију, с обзиром да нису били нужни за вођење ове парнице, у смислу члана 154. став 1. ЗПП, због чега је применом одредбе члана 165. став 1. ЗПП одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**